

Anders Lyngstad

Reviderte skjøtelsesplaner for kystlynghei på Kalvøya, Vikna i Trøndelag

**NTNU Vitenskapsmuseet
naturhistorisk notat 2019-6**

NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2019-6

Anders Lyngstad

**Reviderte skjøtselsplaner for kystlynghei
på Kalvøya, Vikna i Trøndelag**

NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat

Dette er en elektronisk serie fra 2013 som erstatter tidligere Botanisk notat og Zoologisk notat. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Notatserien benyttes til rapportering fra mindre prosjekter og utredninger, datadokumentasjon, statusrapporter, samt annet materiale som ikke har en endelig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: <http://www.ntnu.no/museum/publikasjoner>

Referanse

Lyngstad, A. 2019. Reviderte skjøtselsplaner for kystlynghei på Kalvøya, Vikna i Trøndelag – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2019-6: 1-38.

Trondheim, mars 2019

Utgiver

NTNU Vitenskapsmuseet
Institutt for naturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 22 80
e-post: post@vm.ntnu.no

Ansvarlig signatur

Hans K. Stenøien (instituttleder)

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto

Skjøtta kystlyngheilandskap på Kalvøya sett fra Åsen og mot nordøst. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

www.ntnu.no/museum

ISBN 978-82-8322-190-9
ISSN 1894-0064

Sammendrag

Lyngstad, A. 2019. Reviderte skjøtselsplaner for kystlynghei på Kalvøya, Vikna i Trøndelag – NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk notat 2019-6: 1-38.

Det er utarbeidet to skjøtselsplaner for kystlynghei på Kalvøya i Vikna kommune. Kalvøya var seterøya for gardene på øya Borgan, og etter opphør av seterdrift på slutten av 1800-tallet ble øya brukt til husdyrbeite. I 2019 beiter utgangersau på øya, i første rekke i øst-sørøst, på et areal på ca. 1,2 km² innafor et beitegjerde. Utafor gjerdet er det også noe beite, men dette er mer sporadisk. Deler av øya er vegetasjonskartlagt, og dette kartet er blant annet brukt for å avgrense forslag til brannflater. Fordi det er to områder med ulik bruk, er det utarbeidet to skjøtselsplaner. Malen for skjøtselsplaner av kystlyngheilokaliteter er benyttet.

Kalvøya øst (ca. 1,2 km²) omfatter kystlynghei som beites av utgangersau (17 stykker i 2016), og her er det rydda og brent en del areal i løpet av de siste ti åra. Skjøtselsplanen for dette området er nokså detaljert, blant annet med forslag til rotasjon av brannflater over en 20-årsperiode. Brannflatene er lagt til områder med heivegetasjon, mens myr skal unngås. Det er totalt 740 daa hei som omfattes, og det legges opp til at det brennes om lag 37 daa per år, fordelt på 3-4 separate flater. Rydding anbefales gjennomført etter hvert som det brennes i nye flater. Brukerne ønsker å øke antallet beitedyr til 30 helårsdyr. Skjøtselsplanen for Kalvøya øst er en revisjon av eksisterende skjøtselsplan.

Kalvøya vest er et større område (ca. 6 km²), og med svak hevd i 2019. Det foreligger imidlertid planer om å ta også denne delen av øya mer i bruk igjen. Skjøtselsplanen er nokså generell, og gir i første rekke en pekepinn på hva som kan gjøres framover.

Nøkkelord: beite - engvegetasjon - heivegetasjon - hevd - myrvegetasjon - rikhei - rikmyr - utgangersau - vegetasjonskart

Anders Lyngstad, NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for naturhistorie, NO-7491 Trondheim

Innhold

Sammendrag	3
Forord	5
1 Innledning	6
2 Skjøtselsplan for Kalvøya øst.....	9
2.1 Driftsbeskrivelse	10
2.2 Mål for skjøtsel på Kalvøya øst.....	12
2.3 Planlagte skjøtselstiltak på Kalvøya øst	13
2.4 Oppfølging av skjøtselsplanen.....	14
2.5 Detaljert beskrivelse av naturtypene på lokaliteten	15
2.6 Kilder	17
2.7 Ortofoto og kart	18
2.8 Bilder	21
3 Skjøtselsplan for Kalvøya vest	23
3.1 Driftsbeskrivelse	24
3.2 Mål for skjøtsel på Kalvøya vest	26
3.3 Planlagte skjøtselstiltak på Kalvøya vest.....	27
3.4 Oppfølging av skjøtselsplanen.....	28
3.5 Detaljert beskrivelse av naturtypene på lokaliteten	29
3.6 Kilder	31
3.7 Bilder	32
4 Referanser	33
Vedlegg 1. Retningslinjer for lyngsviing utarbeidet av SNO	34
Vedlegg 2. Dispensasjon fra forskrift om oppholdsrom, Kalvøya øst.....	36

Forord

Arbeidet med revisjon av skjøtelsesplaner for Kalvøya har vært en del av oppfølgingen av langtidsstudier på Kalvøya i Vikna og Kjeksvika i Nærøy. Dette har vært et samarbeidsprosjekt med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (fra 2018 Fylkesmannen i Trøndelag), og kontaktperson har vært seniorrådgiver Hilde Ely-Aastrup.

Prosjektet startet i 2013, med professor Asbjørn Moen som prosjektleder, og forsker Anders Lyngstad som kontaktperson. Lyngstad overtok etter hvert som prosjektleder, og har hatt ansvaret for utarbeidelsen av skjøtelsesplanene. Jeg vil takke Anne Mette Haugan ved Vikna kommune for informasjon om beiteforhold, og SNO ved Anders Voss Thingnes for båtskyss ved befaring høsten 2016. Særlig vil jeg takke brukerne av Kalvøya for verdifull informasjon om tidligere bruk, dagens hevd, og planer for skjøtsel; Hilde Johansen og John Einar Løkkhaug i øst, og Bjørg Lyngsnes, Roger Johansen og Sigbjørn Johansen i vest.

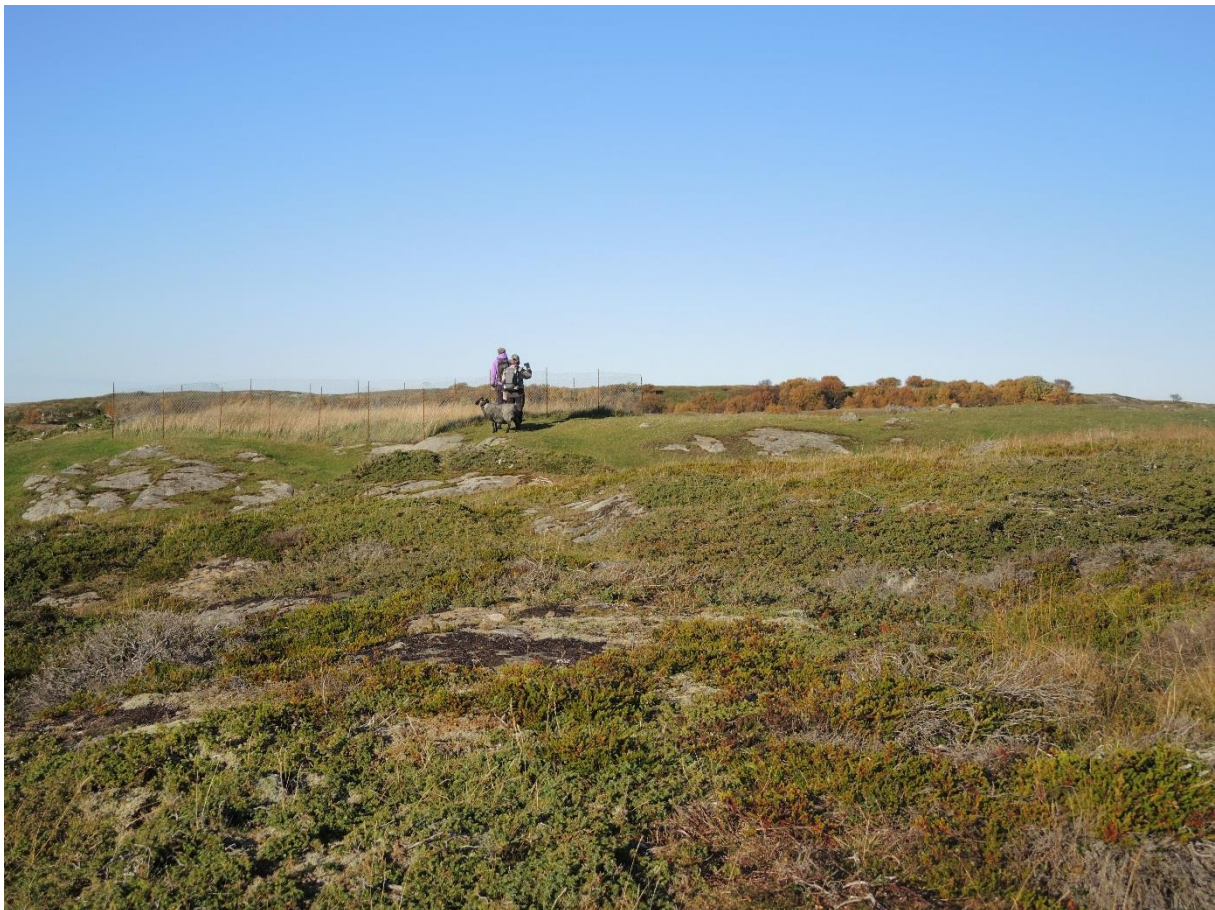
Trondheim, mars 2019

Anders Lyngstad

1 Innledning

I 2019 ble arbeidet med revisjon av skjøtselsplaner for kystlynghei på Kalvøya i Vikna ferdigstilt. Kalvøya ble undersøkt og beskrevet av Nilsen & Moen (2003, 2009), inkludert en skjøtselsplan for kystlyngheiene. Gjennom arbeidet med revisjonen ble det klart at det burde utarbeides to planer; én for området innafor beitegjerdet (Kalvøya øst), og én for området utafor gjerdet (Kalvøya vest). Jeg har brukt malen for skjøtselsplaner av kystlyngheilokaliteter, og den fullstendige utgaven med all generell informasjon er levert til Fylkesmannen og brukerne. Foreliggende notat består av en kort innledning, samt en forenklet versjon av de to skjøtselsplanene. Informasjon om forhold særskilte for Kalvøya er inkludert, mens generell informasjon fra skjøtselsplanmalen er utelatt. Unntaket er vedlegg 1 som beskriver SNOs retningslinjer for lyngsviing. Det er også endringer i nummerering av figurer og avsnitt, samt noen endringer i formatering for å tilpasse teksten til formatet i Notatserien.

Kalvøya (ca. 7 km²) ligger helt vest i Vikna kommune, og er en del av Borgan og Frelsøy naturreservat og dyrelivsfredningsområde. Berggrunnen er rik, med blant annet kalksilikatskifer og glimmerskifer, og øya ligger i sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon og sørboreal vegetasjonssone. Kalvøya var seterøya for gardene på Borgan, og etter opphør av seterdrift på slutten av 1800-tallet ble øya brukt til husdyrbeite. I 2016 beita utgangersau på øya (figur 1), og det er rydda og brent på deler av skjøtselsarealet (figur 2, 3, 4).

Figur 1. Utgangersau på beite på Staulan på Kalvøya. Utgjerdingen som vises er en del av et beiteforsøk der effekten av beite kontra gjengroing undersøkes. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

Figur 2. Forberedelser til brenning av kystlynghei på Kalvøya 13.10. 2016. Foto: Hilde Ely-Aastrup, Fylkesmannen i Trøndelag.

Figur 3. Brenning av kystlynghei på Kalvøya 13.10. 2016. Foto: Anders Voss Thingnes, SNO.

Figur 4. Brenning av kystlynghei på Kalvøya 13.10. 2016. Foto: Hilde Ely-Aastrup, Fylkesmannen i Trøndelag.

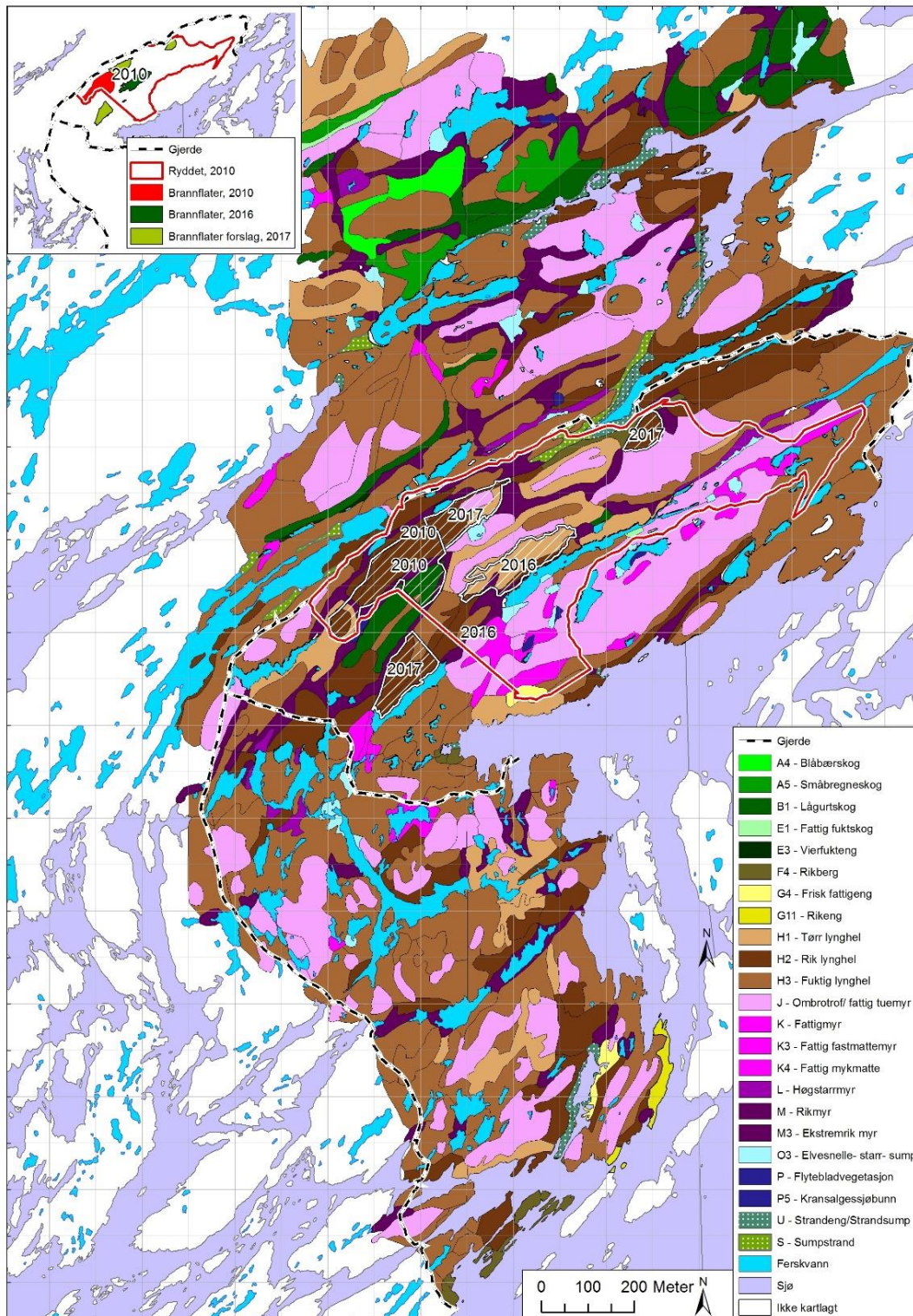
Det er utarbeidet vegetasjonskart for deler av Kalvøya (1,5 km², gjengitt i Nilsen & Moen (2003)), og dette er utvidet med ca. 0,9 km² senere. Det nyeste kartet er framstilt av Asbjørn Moen og Marc Daverdin, begge NTNU Vitenskapsmuseet, og er basert på kartlegging gjort av Moen (figur 5 og 13).

Vegetasjonstypene i kartet følger Fremstad (1997). I området det utvidete kartet dekker er det ca. 59 % heivegetasjon, ca. 31 % myrvegetasjon, ca. 6 % skogvegetasjon, ca. 3 % vannkant- samt havstrandvegetasjon, og ca. 1 % engvegetasjon (inkludert kantvegetasjon). Fuktig lynghei (H3) er vanligst (41 %), fulgt av ombrotrof/fattig tuemyr (J, 20 %), rik lynghei (H2, 12 %), rikmyr (M, 8 %) og tørr lynghei (H1, 6 %). Med bakgrunn i vegetasjonskartet er det valgt ut områder som egner seg for brenning (figur 6, 7 og 8). Det er registrert 289 karplantearter på øya, og mange rødlistearter inngår. Oversikt over plantelivet med floralister er gitt i Nilsen & Moen (2003).

Kalvøya er ett av 23 foreslåtte referanseområder for kystlynghei i Norge, og ett av fire referanseområder i Trøndelag (Kaland & Kvamme 2013). Figur 9-12 viser ulike deler av skjøtelsesområdet øst på Kalvøya, og figur 14 og 15 viser noe av området vest på øya.

2 Skjøtselsplan for Kalvøya øst

Skjøtselsplanen omfatter området innafor («øst» for) et beitegjerde øst på Kalvøya (figur 5).

Figur 5. Vegetasjonskart over deler av Kalvøya. Øst for det inntegnede gjerdet går det utgangersau på helårsbeite, det er i dette området det meste av skjøtselen har foregått så langt, og det er dette området denne skjøtselsplanen omfatter. Ryddet område (2010), brannflater fra 2010 og 2016 samt forslag til brannflater for 2017 (ikke gjennomført) er vist. Kystlynghei (H1, H2, H3) har brune fargetoner.

2.1 Driftsbeskrivelse

Dato for utarbeiding av driftsbeskrivelse: April 2017
Beskriv dagens beite (ev. tegn inn på kart): Utgangersau beiter i området ved Staulan og Åsen, disse går innenfor gjerdet i området.
Hvor mange dyr beiter på de ulike beiteområdene: Innenfor gjerdet var det i 2016 17 helårsdyr av gammelnorsk sau.
Beskriv nåværende opplegg for sviing (Hva har du svidd, når ble det svidd, ev. tegn inn på kart): Ved Åsen ble det brent litt hei i 2001 og 2002, antakelig et par mål totalt. Det dreier seg om et område sør på selve Åsen samt sørøst for Åsen, mot ei tjønn merka 2,9 m. I tillegg ble det svidd av noe areal nær Staulan i denne perioden. Dette skjedde som et ledd i et forskningsprosjekt. Etter dette ble det ikke brent mer hei før i 2010, og så var det et nytt opphold til 13.10. 2016. Brenninga i 2010 og 2016 har skjedd i regi av SNO, delvis av innleid personale, og delvis som et samarbeid mellom forvaltningen og bruksberettigede.
Har du gjort andre skjøtselstiltak enn beiting og sviing: Inngjerding av sentrale kystlyngheiområder på øya for å konsentrere beiting.
Vet du hvordan området har vært skjøttet tidligere (beiting, lyngslått, sviing eller annet)? Den tradisjonelle bruken er godt dokumentert av Tretvik (2003) og Nilsen & Moen (2003).
Er det noe med dagens skjøtsel (antall dyr, kvalitet på beiteområdene) du mener bør endres? Vi [brukerne] ønsker å øke dyretallet noe, men holde oss innenfor tallet på 30 helårsdyr som er det tallet Mattilsynet har gitt dispensasjon til (se under andre kommentarer). På sommeren har vi muligheten til å øke antallet dyr ved å flytte noen av dyra vi har hjemme til Kalvøya på sommerbeite. Dette vil gi hardere beiting på krattoppslag. Ellers ønsker vi å fortsette det gode samarbeidet med Fylkesmannen/SNO når det gjelder brenning og rydding.
Må skjøtselen ta spesielle hensyn i området (sjeldne arter, hekkende rovfugler, andre hekkende fugler, problemarter, kulturminner, vern etc.)? Det bør ikke brennes lynghei i perioder som er viktige for fuglelivet, særlig ikke i hekkeperioden.
Beskriv rutiner for tilsyn og sanking: Vi [brukerne] driver jevnlig tilsyn med dyra. Etter mye arbeid med temming er de fleste nå såpass tamme at tilsynet og sankingen som regel går veldig greit. Sanking foregår ved lokking og foring med kraftfôr inne i samleleveet.
Beskriv tilgang til ly på beite: Det står igjen en del trær ved Åsen, og de gir ly for sauene i uvær. Viktig er også at dyra har tilgang på tilstrekkelig skygge for sola. Topografien i området er også godt egnet til å gi ly ved uvær, for eksempel ved Leirbogan.

Beskriv rutiner for eventuell nødfôring og plassering av fôrplass:

Vi har satt opp et fôrlager hvor vi kan lagre høy til nødfôring ved store snømengder. Fôrlageret er bygget i forbindelse med samleleveet, og vi fôrer inne i samleleveet hvis det er mulig for dyra å komme seg dit. Det har hendt at vi har brukt kjelke og ski for å frakte høy til dyra hvis de har snødd inne et annet sted på øya. Vi har også tråkket sti fram til fôringsplassen.

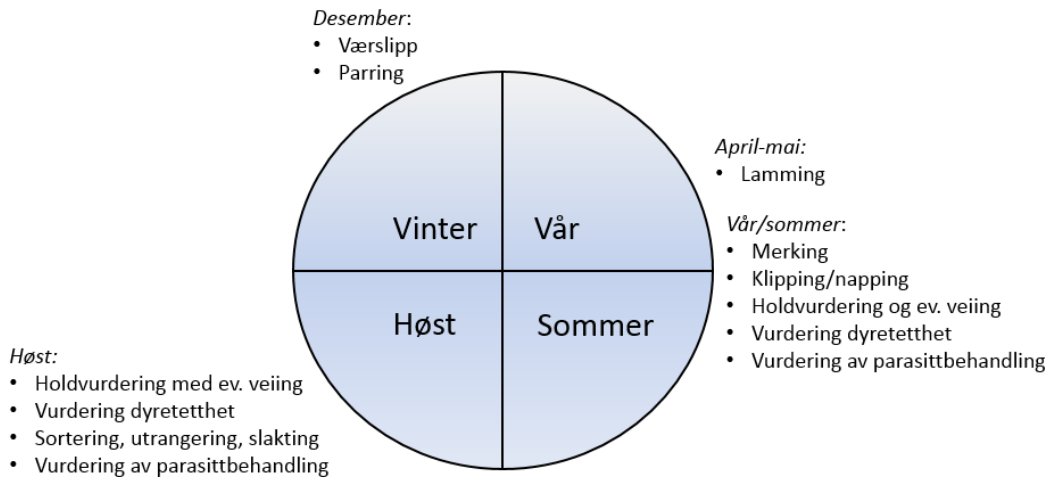
Beskriv vanntilgang til dyra på beite:

Kalvøya har en rekke mindre tjøenner og vatn med grei tilgang for dyr på beite. Innenfor gjerdet er det også et oppkomme hvor det er åpent vatn, selv i lange barfrostperioder.

Relevante tillatelser fra Mattilsynet (for eksempel dispensasjon til «utegang uten tjenlig oppholdsrom»):

Se vedlegg 2.

Driften gjennom året – legg til aktiviteter:

Har dere ønsker eller mål for de neste 3-5 år som det skal tas hensyn til?

Vi ønsker at trærne som er satt igjen på øst- og vestsida på Åsen skal få stå slik at dyra får skygge og ly. Det bør være noen få felt med litt høyde på lauvskogen. Av samme grunn ønsker vi heller ikke at alle trær og busker fjernes i området Grønnværet/sør for Staulan, eller øst for Leirbogan (felt merka 2022 i figur 6-8). Vi håper at vi med riktig beitetrykk kan unngå at disse områdene med busker og kratt bidrar for mye til spredning av bjørk og annen uønska vegetasjon. Noen års erfaring gjør at vi også ønsker å se på muligheten av å gjøre noen små justeringer på gjerdet.

Andre kommentarer:

Det er et stort problem når det gjelder gjerdet som står i Grønnværvælen. Her bryter sjø og is ned gjer-det hvert år og faren for at noen av dyra rømmer er stor. Dette har delvis ført til at vi ikke tør å bruke det sørligste gjerdet om vinteren. Dette er jo uheldig for både lynghæia og oss. Hvis vi skal ha det tillat-te dyretallet på 30 dyr så må dyra tilleggsfôres i den perioden vi må stenge av det sørligste gjerdet.

2.2 Mål for skjøtsel på Kalvøya øst

SKJØTSELSPLAN			
Dato utarbeiding av skjøtseleksplan: April 2017			
Dato befarings: 11.10. 2016			
Dato samtale med grunneier/bruker: 11.10. 2016			
Utformet av: Anders Lyngstad		Firma: NTNU Vitenskapsmuseet	
UTM sone: 32W NT	Nord: 04-07	Øst: 86-88	Gnr./Bnr.: 69/6
Areal (nåværende): ca. 1,2 km ²		Areal (etter evt. restaurering): ca. 1,2 km ²	
Del av verneområde: Borgan og Frelsøy		Hvilket vern: Naturresevat	
Finnes det særskilte skjøtselshensyn i området, hvilke: Kalvøya ligger i et område med flere verneområder, og der vern av fuglelivet er sentralt. Aktiviteter knytta til skjøtsel av lyngheiene (eks. sviing av lyng, oppsetting av gjerder) bør ikke gjøres i perioder som er viktige for fugl, særlig ikke i hekkeperioden. Noen av verneområdene har ferdselsforbud 1.4-31.7. Sjøl om dette ikke gjelder Kalvøya kan det være en retningslinje også for skjøtseleksaktiviteter; dvs. å unngå aktivitet i det tidsrommet hvis det er mulig.			
MÅL			
Hovedmål for lokaliteten: Å opprettholde kystlyngheiene på Kalvøya gjennom aktiv bruk og tradisjonelle driftsmetoder.			
Konkrete delmål: Gjennomføre brenning av ca. 37 daa hei hvert år. Dette vil gi en rotasjon på brenning innenfor gjerdet på 20 år. Konkrete forslag til areal for brenning per år er vist i figur 6. .			
Ev. spesifikke mål for delområde(r):			
Tilstandsmål arter:			
Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing: Det er gjennomført rydding i deler av området (figur 5), og det er viktig at dette følges opp med brenning og videre beiting. Eventuelt kratt bør som hovedregel fjernes, men brukerne ønsker ikke at alle trær og busker i området Grønnværet/sør for Staulan og ved Åsen fjernes. Noe bør få stå av hensyn til skygge og ly for dyra.			

2.3 Planlagte skjøtselstiltak på Kalvøya øst

Beiterelaterte tiltak

Beskrivelse av planlagte skjøtselstiltak, beiting:

Beitet innafor gjerdet ser ut til å være tilstrekkelig til å forhindre oppslag av bjørk der dette har blitt rydda. Staulan er godt nedbeita, og det er jamnt med spor etter beiting i området. Etter min oppfatning er det ikke overbeita, og dyretallet virker høvelig. Kanskje tåles det høgere beitetrykk, og jeg mener det i hvert fall ikke bør beites mindre. Det bør gis rom for praktiske tiltak for å lette beitedriften. Brukerne har mulighet til å øke antallet dyr på sommeren ved å flytte noen dyr til Kalvøya på sommerbeite. Dette vil kunne gi hardere beiting på krattoppslag, og anbefales.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Tiltak beiting og tilrettelegging for beiting: Flytte/sikre gjerder	2019-2021	Usikker kostnad	
Utstyrskrav knyttet til beiting og tilrettelegging for beiting: Materiell og verktøy for å sette opp eller flytte gjerde.			

Planer for sviing

Beskrivelse av planlagte skjøtselstiltak med sviing:

Kalvøya ligger relativt langt mot nord, og det er grunn til å tro at det tar nokså lang tid før røsslyngen når moden fase. Jeg foreslår derfor en rotasjonstid på om lag 20 år for brenning. Det betyr at for å rekke over heiarealet innafor gjerdet må det brennes ca. 37 daa per år. Figur 6, 7 og 8 viser forslag til avgrensing av brannflater, og med årstall for brenning i perioden 2019-2037. De første tre årene (2019-21) er det noe mer areal som foreslås svies, dette er fordi det ikke ble brent hei i tørkeåret 2018. Hvis planen følges vil alt heiareal innafor gjerdet være brent minst én gang i 2037. Fra 2038 starter en ny rotasjon, og da kan noen av områdene som ble brent i 2019-2021 svies. Fra 2039 følger rotasjonen områdene som ble brent 20 år før. Det er lagt vekt på å følge naturlige avgrensinger mot myr og vatn der det er mulig, men de som gjennomfører den praktiske skjøtselen må vurdere avgrensinger i felt. Det kan være andre naturlige avslutningslinjer som bør brukes, eller det kan være at de foreslåtte avgrensingene ikke er lette å bruke i praksis.

Området som ble rydda i 2010 er prioritert med tanke på brenning, og jeg foreslår å konsentrere innsatsen i nord fram til om lag 2026, og deretter fokusere på området i sør fra ca. 2026 til 2037. Det var i 2017 mye død lyng på Kalvøya, det skyldes hard barfrost vinteren 2013-14. Det kan derfor være fornuftig å forsere brenning av hei med mye død lyng i de nærmeste årene. Det bør i så fall skje ved å brenne flere flater per år, ikke større sammenhengende arealer.

Myrvegetasjon skal ikke brennes, og det er viktig at den som gjennomfører den praktiske skjøtselen setter seg inn i hva som er klassifisert som myr og hei på vegetasjonskartet. Det som ikke er vist i vegetasjonskartet er at det i praksis ofte er en mosaikk mellom hei og myr, og det er derfor nødvendig å gjøre seg godt kjent i terrenget før brenninga.

De foreslåtte brannflatene (figur 6, 7, 8) er digitalisert og sendt til Fylkesmannen.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Tiltak sviing:	Årlig 2019-37	Ca. 740 daa totalt 37 daa per år 200 kr/daa	Årlig
Utstyringsbehov knyttet til sviing: Se vedlegg 1.			

Planlagte restaureringstiltak

Beskrivelse av planlagte restaureringstiltak:
Det bør gjennomføres rydding på resten av arealet innenfor gjerdet, og jeg foreslår å fortløpende rydde de arealene som skal brennes. Det kan også ryddes større flater på en gang, men det må da være sikkerhet for at beiting fortsetter og at brenning gjennomføres innen noen år.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Spesifikke restaureringstiltak:	2019-37	Anslag ca. 100 daa totalt 5 daa per år 1000 kr/daa	Årlig
Utstyringsbehov knyttet til rydding/slått/fjerning av problemarter:			

Andre planlagte skjøtselstiltak

ANDRE AKTUELLE SKJØTSELSTILTAK
Beskrivelse av andre tiltak, ut over restaurering, sviing og beiting.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Tiltak:			
UTSTYRSBEHOV			

2.4 Oppfølging av skjøtelsesplanen

OPPFØLGING
Skjøtelsesplanen skal evalueres innen 10 år (2029), særlig med tanke på lyngsviingsrotasjon og erfaringer med beite.
Behov for registrering av spesifikke naturtyper og/eller artsgrupper: Nei
Nylig gjennomførte eller påbegynte tiltak som er finansiert: Brenning 2016
ANSVAR
Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtelsesplanen: Fylkesmannen har det overordna ansvaret, SNO har ansvar for den praktiske skjøtelsen, brukerne har ansvar for dyrehold, og bør involveres i avgjørelser rundt skjøtselstiltak og praktisk skjøtsel.

2.5 Detaljert beskrivelse av naturtypene på lokaliteten

Merknad: Jeg mener dagens beskrivelse i Naturbase i hovedsak er god nok. Hvis det er informasjon som mangler kan det føyes til på den eksisterende naturtyperlokaliteten. Jeg har likevel fylt inn informasjon i skjemaet under.

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)		
Navn på lokaliteten: Kalvøya	Kommune: Vikna	Områdenr.:
ID i naturbase: BN00071201	Registrert i felt av: Anders Lyngstad	Dato: 11.10. 2016
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige):		Skjøtselsavtale:
<p>Fremstad, E., Aarrestad, P.A. & Skogen, A. 1991. Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare. – NINA Utredning 29: 1-172.</p> <p>Johansen, L., Lyngstad, A., Thorvaldsen, P., Velle, L.G., Vesterbukt, P. & Moen, A. 2013. Verdifull kystlynghei i Nord-Trøndelag. Sammenstilling av eksisterende kunnskap og supplerende kartlegging. – Bioforsk Rapport 180: 1-105.</p> <p>Kaland, P.E. & Kvamme, M. 2013. Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. – Miljødirektoratet rapport M23-2013: 1-104.</p> <p>Moen, A., Nilsen, L.S., Aasmundsen, A. & Oterholm, A.I. 2006. Woodland regeneration in a coastal heathland area in central Norway. – Norsk geografisk tidsskrift 60: 277-294.</p> <p>Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvern avdelingen Rapport 1996-3: 1-133.</p> <p>Nilsen, L.S. 2004. Coastal heath vegetation in central Norway; recent past, present state and future possibilities. – Dr. scient.-avhandling NTNU. 29 s. + 4 artikler.</p> <p>Nilsen, L.S. & Moen, A. 2003. Plantelivet på Kalvøya ved Borgan, Vikna, og forslag til skjøtsel av kystlyngheilandskapet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2003-3: 1-51.</p> <p>Nilsen L.S. & Moen, A. 2009. Coastal heath vegetation in central Norway. – Nordic J Bot 27: 523-538.</p> <p>Nilsen L.S. & Moen, A. 2009. Langtidsstudier, overvåking og skjøtsel på Kalvøya ved Borgan, Vikna. – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2009-6: 1-13.</p> <p>Aasmundsen, A. 2003. Skogkolonisering i kystlynghei på Namdalskysten. – Hovedfagsoppgave, NTNU Institutt for biologi. 69 s. (upubl.).</p>		<p>Inngått år:</p> <p>Utløper år:</p>
<p>Hovednaturtype (% andel fordeling): 59 % heivegetasjon</p> <p>Tilleggsnaturtyper/mosaikk (% andel fordeling): 31 % myrvegetasjon 6 % skogvegetasjon 3 % vannkant- samt havstrandvegetasjon 1 % engvegetasjon (inkludert kantvegetasjon)</p>		<p>Grunntyper etter NiN, M1:5000 (% andel fordeling):</p> <p>Området er kartlagt etter Fremstad (1997), NiN-kartlegging er ikke gjennomført.</p>

Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.): Bilder finnes hos NTNU Vitenskapsmuseet. Se Nilsen & Moen (2003, 2009b) for artslister.				
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11): -						
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper: Fuktig lynghei (H3) 41 % Ombrotrof/fattig tuemyr (J) 20 % Rik lynghei (H2) 12 % Rikmyr (M) 8 % Tørr lynghei (H1) 6 %
< 20 m	x	God	x	Slått		
20-50 m		Svak		Beite	x	
50-100		Ingen		Pløying		
>100 m		Gjengrodd		Gjødsling		
		Dårlig		Lauving		
				Torvtekt		
				Brenning	x	
				Park/hagestell		

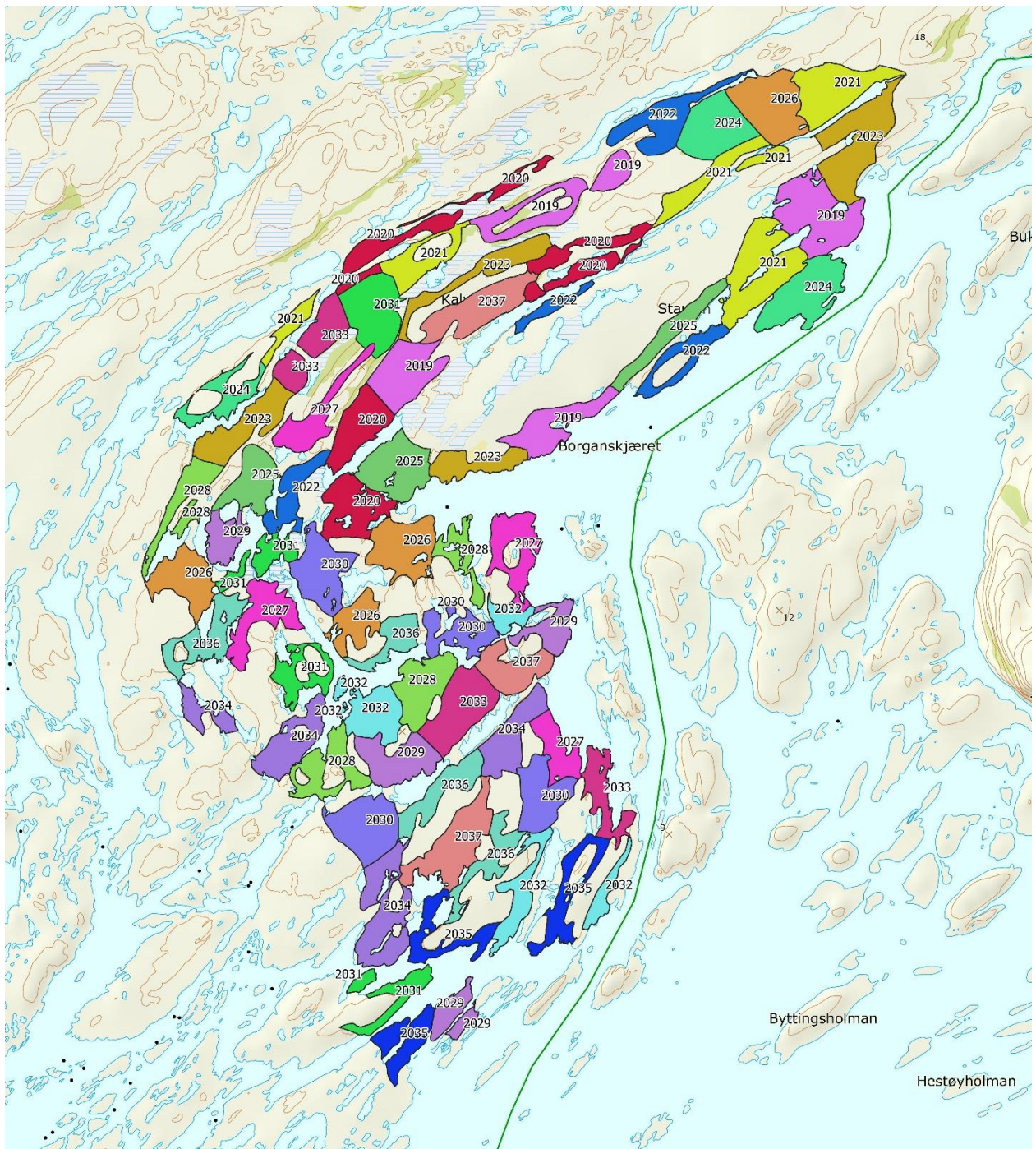
OMRÅDEBESKRIVELSE (For naturbase og som grunnlag for skjøtelsesplanen)
Innledning: Kalvøya i Vikna er undersøkt og beskrevet av Nilsen & Moen (2003, 2009b), inkludert en skjøtelsesplan for kystlyngheiene. Informasjon om lokaliteten er i stor grad hentet fra disse to rapportene.
Beliggenhet og naturgrunnlag: Kalvøya (ca. 7 km ²) ligger helt vest i Vikna kommune, og er en del av Borgan og Frelsøy naturreservat og dyrelivsfredningsområde. Berggrunnen er rik, med blant annet kalksilikatskifer og glimmerskifer, og øya ligger i sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon og sørboreal vegetasjonssone.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det er utarbeidet vegetasjonskart for deler av Kalvøya (1,5 km ² , gjengitt i Nilsen & Moen (2003)), og dette er utvidet med ca. 0,9 km ² senere. Vegetasjonstypene i kartet følger Fremstad (1997). I området det utvidete kartet dekker er det ca. 59 % heivegetasjon, ca. 31 % myrvegetasjon, ca. 6 % skogvegetasjon, ca. 3 % vannkant- samt havstrandvegetasjon, og ca. 1 % engvegetasjon (inkludert kantvegetasjon). Fuktig lynghei (H3) er vanligst (41 %), fulgt av ombrotrof/fattig tuemyr (J, 20 %), rik lynghei (H2, 12 %), rikmyr (M, 8 %) og tørr lynghei (H1, 6 %).
Artsmangfold: Det er registrert 289 karplantearter på Kalvøya, og mange rødlistearter inngår. Oversikt over plantelivet med floralister er gitt i Nilsen & Moen (2003).
Bruk, tilstand og påvirkning: Kalvøya var seterøya for gardene på Borgan, og etter opphør av seterdrift (slutten av 1800-tallet) ble øya brukt til husdyrbeite. I 2016 beita utgangersau på øya.
Fremmede arter:
Kulturminner:

<p>Skjøtsel og hensyn:</p> <p>Kalvøya er ett av 23 foreslåtte referanseområder for kystlynghei i Norge, og ett av fire referanseområder i Trøndelag (Kaland & Kvamme 2013). Lokaliteten beites av utegangersau, og deler av lyngheiene har blitt brent i senere år. Brenning og beite bør fortsette.</p> <p>Kalvøya ligger i et område med flere verneområder, og der vern av fuglelivet er sentralt. Aktiviteter knytta til skjøtsel av lyngheiene (eks. sviing av lyng, oppsetting av gjerder) bør ikke gjøres i perioder som er viktige for fugl, særlig ikke i hekkeperioden. Noen av verneområdene har ferdselsforbud 1.4-31.7. Sjøl om dette ikke gjelder Kalvøya kan det være en retningslinje også for skjøtelsaktiviteter; dvs. å unngå aktivitet i det tidsrommet hvis det er mulig.</p>
<p>Del av helhetlig landskap:</p> <p>Kalvøya er en av flere øyer med kystlynghei i skjærgården vest i Vikna. Kalvøya regnes som den viktigste kystlyngheilokaliteten i området.</p>
<p>Verdibegrunnelse:</p> <p>Kalvøya har > 1000 daa fattig lynghei, over > 100 daa rik lynghei, og er delvis i bruk med sviing og beite.</p>
<p>Merknad:</p>

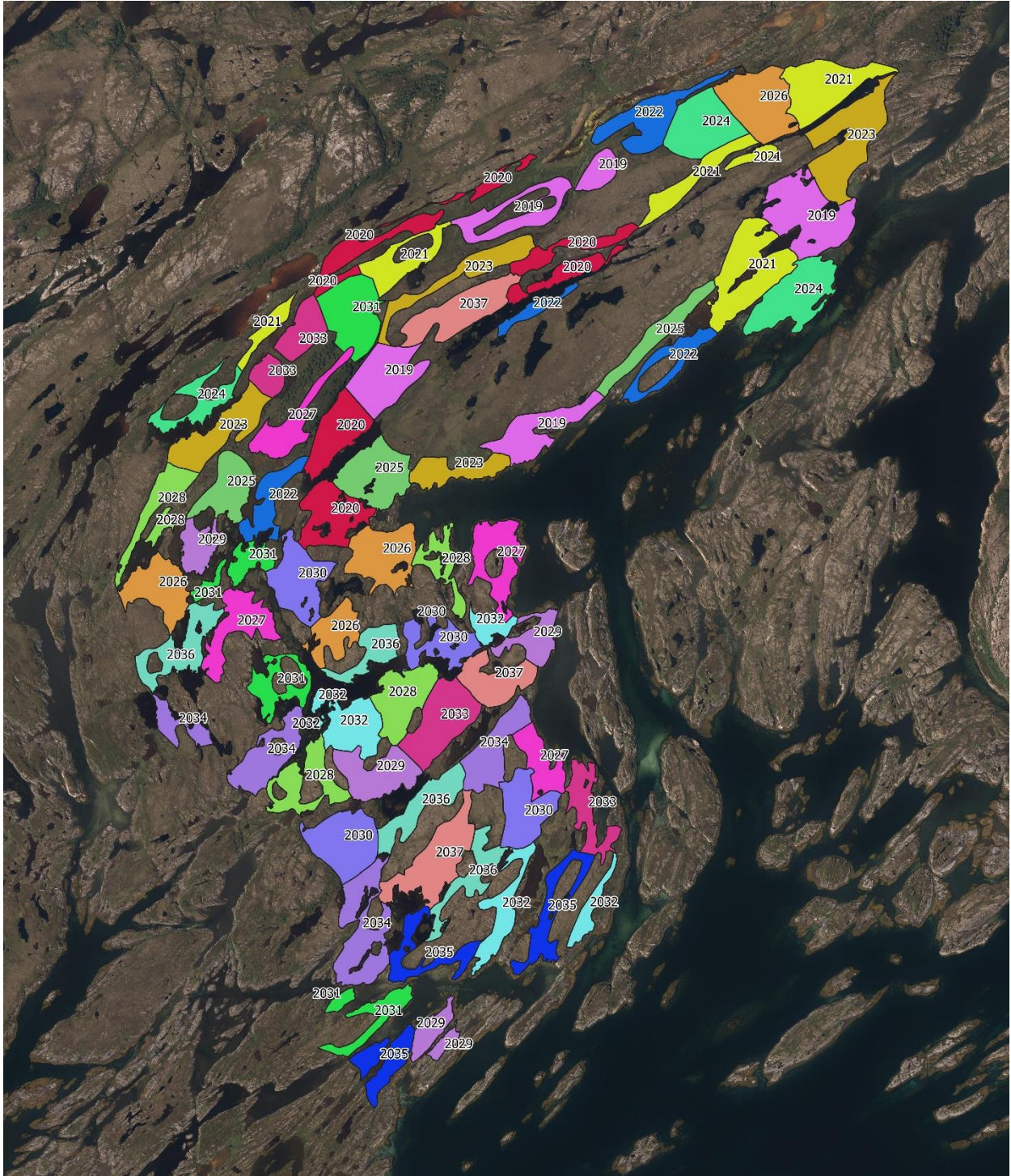
2.6 Kilder

- Fremstad, E., Aarrestad, P.A. & Skogen, A. 1991. Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare. – NINA Utredning 29: 1-172.
- Johansen, L., Lyngstad, A., Thorvaldsen, P., Velle, L.G., Vesterbukt, P. & Moen, A. 2013. Verdifull kystlynghei i Nord-Trøndelag. Sammenstilling av eksisterende kunnskap og supplerende kartlegging. – Bioforsk Rapport 180: 1-105.
- Kaland, P.E. & Kvamme, M. 2013. Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. – Miljødirektoratet rapport M23-2013: 1-104.
- Moen, A., Nilsen, L.S., Aasmundsen, A. & Oterholm, A.I. 2006. Woodland regeneration in a coastal heathland area in central Norway. – Norsk geografisk tidsskrift 60: 277-294.
- Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvern avdelingen Rapport 1996-3: 1-133.
- Nilsen, L.S. 2004. Coastal heath vegetation in central Norway; recent past, present state and future possibilities. – Dr. scient.-avhandling NTNU. 29 s. + 4 artikler.
- Nilsen, L.S. & Moen, A. 2003. Plantelivet på Kalvøya ved Borgan, Vikna, og forslag til skjøtsel av kystlyngheilandskapet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2003-3: 1-51.
- Nilsen L.S. & Moen, A. 2009a. Coastal heath vegetation in central Norway. – Nordic J. Bot. 27: 523-538.
- Nilsen L.S. & Moen, A. 2009b. Langtidsstudier, overvåking og skjøtsel på Kalvøya ved Borgan, Vikna. – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2009-6: 1-13.
- Aasmundsen, A. 2003. Skogkolonisering i kystlynghei på Namdalskysten. – Hovedfagsoppgave, NTNU Institutt for biologi. 69 s. (upubl.).

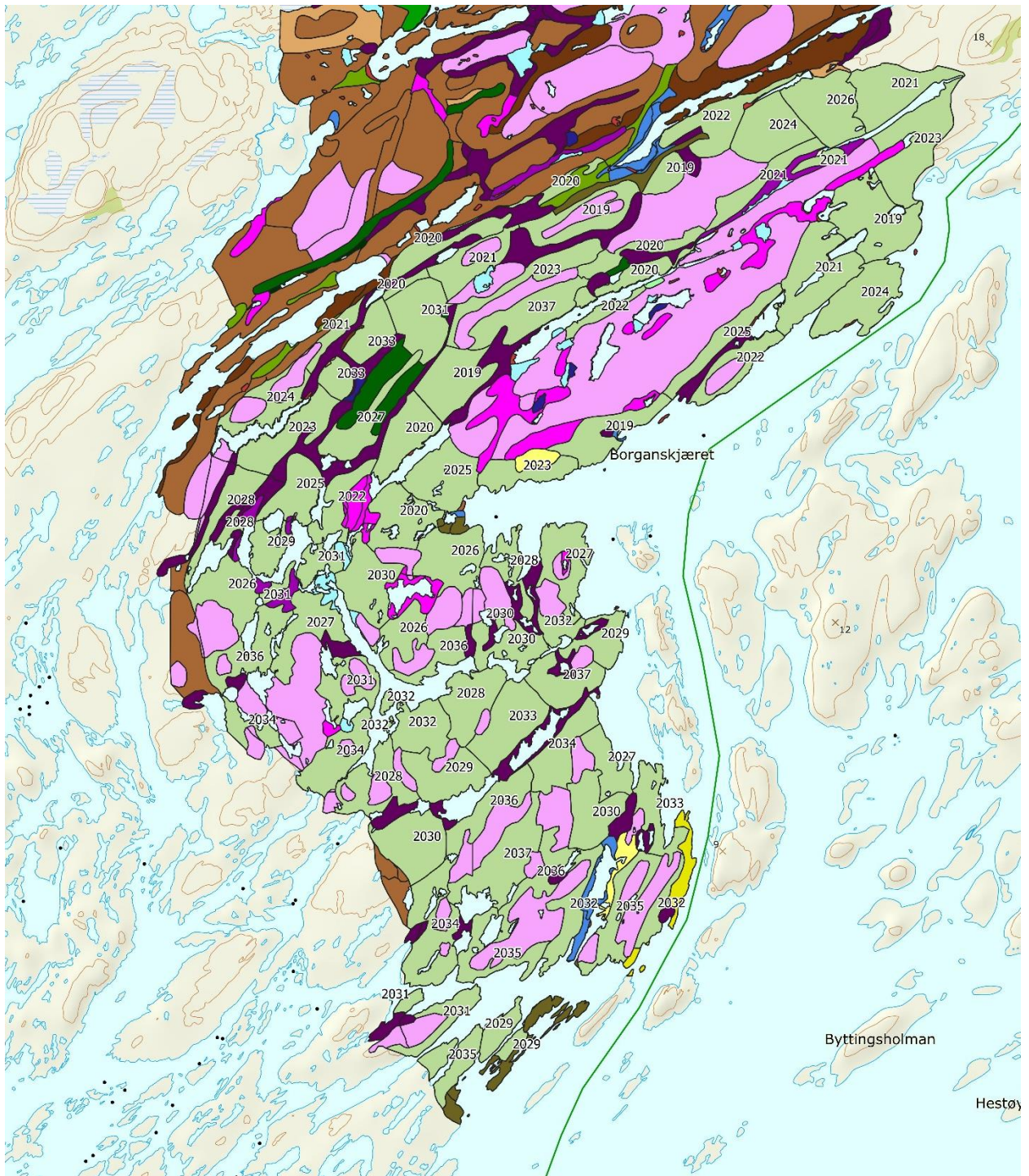
2.7 Ortofoto og kart

Figur 6. Forslag til brenning øst på Kalvøya 2019-37 med avgrensning av potensielle brannflater og år for brenning. Separate år har separate farger. Kartet er framstilt av NTNU Vitenskapsmuseet. Topografisk kart i bakgrunnen.

Figur 7. Forslag til brenning øst på Kalvøya 2019-37 med avgrensning av potensielle brannflater og år for brenning. Separate år har separate farger. Kartet er framstilt av NTNU Vitenskapsmuseet. Ortofoto i bakgrunnen.

Figur 8. Forslag til brenning øst på Kalvøya 2019-37 med avgrensning av potensielle brannflater (lys grønn) og år for brenning. Vegetasjonskart i bakgrunnen. Kartet viser at områder som ikke skal svies har (for det meste) myr- eller engvegetasjon, se figur 5 for vegetasjonstyper og fargekoder. Kartet er framstilt av NTNU Vitenskapsmuseet.

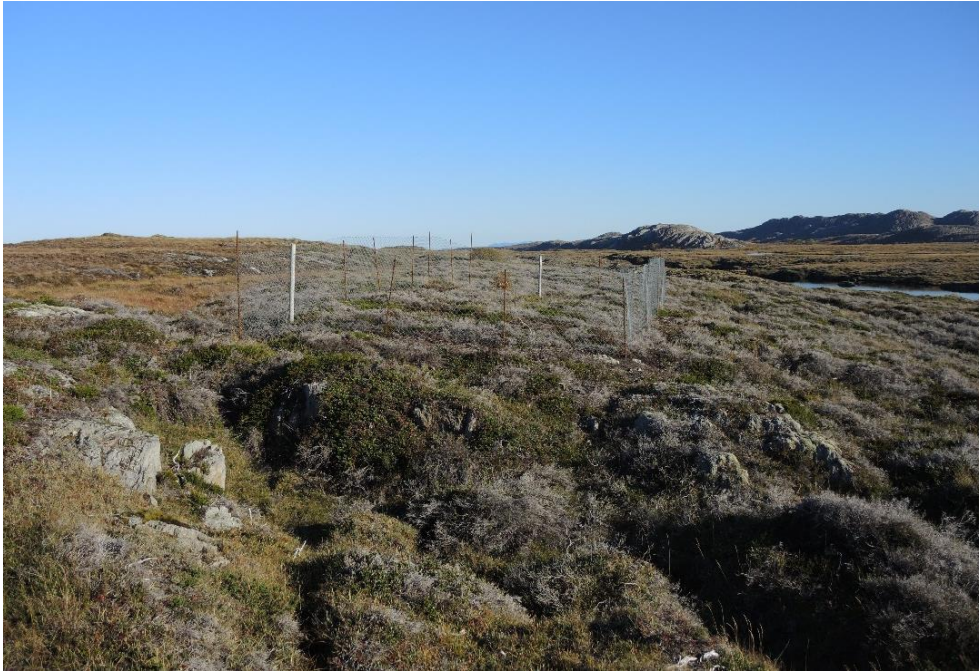
2.8 Bilder

Figur 9. Skjøtselsområdet på Kalvøya sett fra Åsen (se og forside). UTM 32V 720632N, 58692Ø, tatt mot NØ. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

Figur 10. Staulan. Forsøk med utgjerdning av sau (etablert 2001) for å se effekten av beite på setervollen. UTM 32V 720606N,58710Ø, tatt mot SV. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

Figur 11. Skjøtselsområdet på Kalvøya. Forsøk med utgjerdning av sau for å se effekten av beite. UTM 32V 720635N,58706Ø, tatt mot Ø. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

Figur 12. Skjøtselsområdet på Kalvøya med Åsen. UTM 32V 720646N,58701Ø, tatt mot SV. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

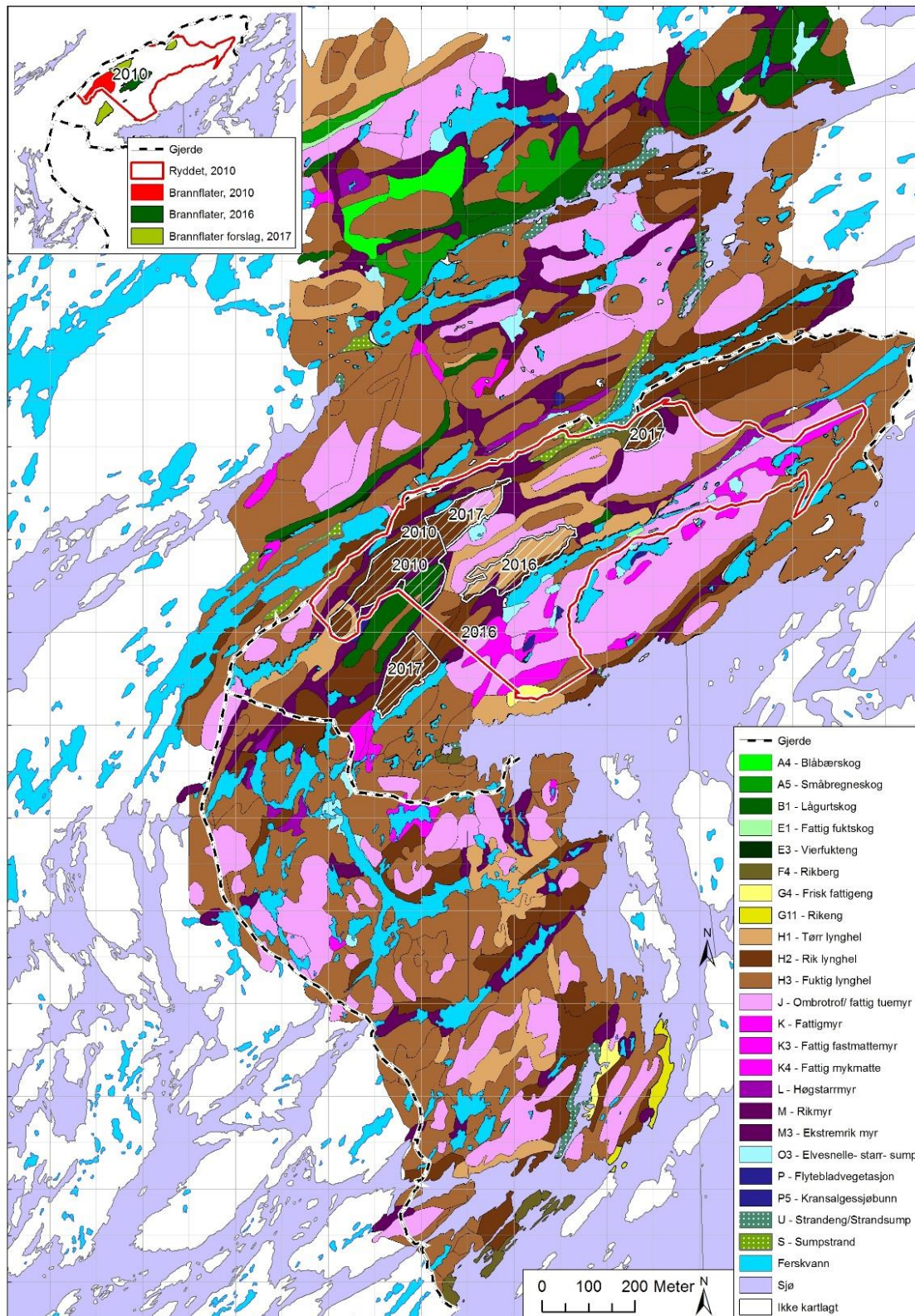
Artsliste

Jeg viser til Nilsen & Moen (2003, 2009b) for oversikt over arter.

3 Skjøtselsplan for Kalvøya vest

Skjøtselsplanen omfatter området utafor («vest» for) et beitegjerde øst på Kalvøya (figur 1).

Figur 13. Vegetasjonskart over deler av Kalvøya. Denne planen gjelder for området vest for det inntegnede gjerdet. Kystlynghei (H1, H2, H3) er vist i brune fargetoner.

3.1 Driftsbeskrivelse

Dato for utarbeiding av driftsbeskrivelse: April 2017
Beskriv dagens beite (ev. tegn inn på kart): Det beiter sau i området, men med nokså lavt beitetrykk.
Hvor mange dyr beiter på de ulike beiteområdene: En liten flokk utgangersau (kanskje 14 stykker) har rømt, og de går antakelig mye på de nordlige delene av øya. De ble sist sett på Børøya.
Beskriv nåværende opplegg for sviing (Hva har du svidd, når ble det svidd, ev. tegn inn på kart): Det er ikke brent lyng på denne delen av Kalvøya på lang tid.
Har du gjort andre skjøtselstiltak enn beiting og sviing: –
Vet du hvordan området har vært skjøttet tidligere (beiting, lyngslått, sviing eller annet)? Den tradisjonelle bruken er godt dokumentert av Tretvik (2003) og Nilsen & Moen (2003).
Er det noe med dagens skjøtsel (antall dyr, kvalitet på beiteområdene) du mener bør endres?
Må skjøtselen ta spesielle hensyn i området (sjeldne arter, hekkende rovfugler, andre hekkende fugler, problemarter, kulturminner, vern etc.)? Det bør ikke brennes lynghei i perioder som er viktige for fuglelivet, særlig ikke i hekkeperioden. Det bør heller ikke ryddes og brennes i områder med naturverdier knytta til skog. Dette gjelder et område nord for Kåvvin, samt et område ved Kleppen.
Beskriv rutiner for tilsyn og sanking:
Beskriv tilgang til ly på beite:
Beskriv rutiner for eventuell nødfôring og plassering av fôrplass:
Beskriv vanntilgang til dyra på beite: Kalvøya har en rekke mindre tjønner og vatn med grei tilgang for dyr på beite.
Relevante tillatelser fra Mattilsynet (for eksempel <u>dispensasjon til «utegang uten tjenlig oppholdsrom»</u>): –
Driften gjennom året – legg til aktiviteter:

<p><i>Desember:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Værslipp • Parring 		<p><i>April-mai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lamming <p><i>Vår/sommer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Merking • Klipping/napping • Holdvurdering og ev. veiing • Vurdering dyretetthet • Vurdering av parasittbehandling
<p><i>Høst:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Holdvurdering med ev. veiing • Vurdering dyretetthet • Sortering, utrangering, slakting • Vurdering av parasittbehandling 		
<p>Har dere ønsker eller mål for de neste 3-5 år som det skal tas hensyn til?</p>		
<p>Andre kommentarer:</p> <p>Det har vært planer om å sette opp gjerder i området for å lette beitedriften, men dette er p.t. stilt i bero.</p>		

3.2 Mål for skjøtsel på Kalvøya vest

SKJØTSELSPLAN			
Dato utarbeiding av skjøtselsplan: April 2017			
Dato befaring: 11.10. 2016			
Dato samtale med grunneier/bruker: 11.10. 2016			
Utformet av: Anders Lyngstad		Firma: NTNU Vitenskapsmuseet	
UTM sone: 32W NT	Nord: 03-08	Øst: 84-89	Gnr./Bnr.: 69/6
Areal (nåværende): ca. 6 km ²		Areal (etter evt. restaurering): ca. 6 km ²	
Del av verneområde: Borgan og Frelsøy		Hvilket vern: Naturresevat	
Finnes det særskilte skjøtselshensyn i området, hvilke: Kalvøya ligger i et område med flere verneområder, og der vern av fuglelivet er sentralt. Aktiviteter knytta til skjøtsel av lyngheiene (eks. sviing av lyng, oppsetting av gjerder) bør ikke gjøres i perioder som er viktige for fugl, særlig ikke i hekkeperioden. Noen av verneområdene har ferdselsforbud 1.4-31.7. Sjøl om dette ikke gjelder Kalvøya kan det være en retningslinje også for skjøtseleksaktiviteter; dvs. å unngå aktivitet i det tidsrommet hvis det er mulig. Det bør ikke ryddes og brennes i områder med naturverdier knytta til skog. Dette gjelder et område nord for Kåvvin, samt et område ved Kleppen.			
MÅL			
Hovedmål for lokaliteten: Å opprettholde kystlyngheiene på Kalvøya gjennom aktiv bruk og tradisjonelle driftsmetoder.			
Konkrete delmål: Oppstart med beite innen 2024.			
Ev. spesifikke mål for delområde(r): Ved Kåvvin og Kleppen er det områder med skog som ikke skal ryddes eller brennes.			
Tilstandsmål arter:			
Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:			

3.3 Planlagte skjøtselstiltak på Kalvøya vest

Beiterelaterte tiltak

Beskrivelse av planlagte skjøtselstiltak, beiting:

Det beites ikke tilstrekkelig på vestlige deler av Kalvøya til å unngå gjengroing, og målretta beiting med utgangersau vil kunne bidra til å holde området åpent.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Tiltak beiting og tilrettelegging for beiting:	Innen 2024		
Utstysrbehov knyttet til beiting og tilrettelegging for beiting:			

Planer for sviing

Beskrivelse av planlagte skjøtselstiltak med sviing:

Det er for tidlig å anbefale brenning av konkrete arealer i dette området, men hvis beite kommer i gang, vil det være naturlig også å vurdere sviing. Det kan være naturlig å starte med brenning i området som er vegetasjonskartlagt siden vi har informasjon om hvordan heiarealene fordeler seg der.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Tiltak sviing:			
Utstysrbehov knyttet til sviing:			

Planlagte restaureringstiltak

Beskrivelse av planlagte restaureringstiltak:

Det bør på sikt gjennomføres rydding, men dette bør vente til det er klart om det vil bli gjenoptatt beiting og lyngsviing i området.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Spesifikke restaureringstiltak:			
Utstysrbehov knyttet til rydding/slått/fjerning av problemarter:			

Andre planlagte skjøtselstiltak

ANDRE AKTUELLE SKJØTSELSTILTAK
Beskrivelse av andre tiltak, ut over restaurering, sviing og beiting.

KOSTNADSOVERSIKT	Prioritering (år)	Antall daa og kostnad per daa	Kontroll (år)
Tiltak: Oppsetting av beitegjerder vil antakelig være nødvendig	Innen 2024		
UTSTYRSBEHOV			
Annet:			

3.4 Oppfølging av skjøtelsesplanen

OPPFØLGING
Skjøtelsesplanen skal evalueres innen 5 år, i første rekke for å vurdere om forholdene ligger til rette for å starte opp med skjøtsel
Behov for registrering av spesifikke naturtyper og/eller artsgrupper: Det vil være ønskelig med kartlegging av vegetasjon også på de arealene som så langt ikke er vegetasjonskartlagt slik at det blir enklere å foreslå en strategi for brenning.
Nylig gjennomførte eller påbegynte tiltak som er finansiert:
ANSVAR
Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtelsesplanen: Fylkesmannen har det overordna ansvaret, SNO har ansvar for den praktiske skjøtselen, aktuelle brukere har ansvar for dyrehold, og bør involveres i avgjørelser rundt skjøtselstiltak og praktisk skjøtsel.

3.5 Detaljert beskrivelse av naturtypene på lokaliteten

Merknad: Jeg mener dagens beskrivelse i Naturbase i hovedsak er god nok. Hvis det er informasjon som mangler kan det føyes til på den eksisterende naturtyperlokaliteten. Jeg har likevel fylt inn informasjon i skjemaet under.

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)		
Navn på lokaliteten: Kalvøya	Kommune: Vikna	Områdenr.:
ID i naturbase: BN00071201	Registrert i felt av: Anders Lyngstad	Dato: 11.10. 2016
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige):		Skjøtselsavtale:
<p>Fremstad, E., Aarrestad, P.A. & Skogen, A. 1991. Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare. – NINA Utredning 29: 1-172.</p> <p>Johansen, L., Lyngstad, A., Thorvaldsen, P., Velle, L.G., Vesterbukt, P. & Moen, A. 2013. Verdifull kystlynghei i Nord-Trøndelag. Sammenstilling av eksisterende kunnskap og supplerende kartlegging. – Bioforsk Rapport 180: 1-105.</p> <p>Kaland, P.E. & Kvamme, M. 2013. Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. – Miljødirektoratet rapport M23-2013: 1-104.</p> <p>Moen, A., Nilsen, L.S., Aasmundsen, A. & Oterholm, A.I. 2006. Woodland regeneration in a coastal heathland area in central Norway. – Norsk geografisk tidsskrift 60: 277-294.</p> <p>Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernnavdelingen Rapport 1996-3: 1-133.</p> <p>Nilsen, L.S. 2004. Coastal heath vegetation in central Norway; recent past, present state and future possibilities. – Dr. scient.-avhandling NTNU. 29 s. + 4 artikler.</p> <p>Nilsen, L.S. & Moen, A. 2003. Plantelivet på Kalvøya ved Borgan, Vikna, og forslag til skjøtsel av kystlyngheilandskapet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2003-3: 1-51.</p> <p>Nilsen L.S. & Moen, A. 2009. Coastal heath vegetation in central Norway. – Nordic J. Bot. 27: 523-538.</p> <p>Nilsen L.S. & Moen, A. 2009. Langtidsstudier, overvåking og skjøtsel på Kalvøya ved Borgan, Vikna. – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2009-6: 1-13.</p> <p>Aasmundsen, A. 2003. Skogkolonisering i kystlynghei på Namdalskysten. – Hovedfagsoppgave, NTNU Institutt for biologi. 69 s. (upubl.).</p>		<p>Inngått år:</p> <p>Utløper år:</p>
Hovednaturtype (% andel fordeling): 59 % heivegetasjon		Grunntyper etter NiN, M1:5000 (% andel fordeling):
Tilleggsnaturtyper/mosaikk (% andel fordeling): 31 % myrvegetasjon 6 % skogvegetasjon		Områder er kartlagt etter Fremstad (1997), NiN-kartlegging er ikke gjennomført.

3 % vannkant- samt havstrandvegetasjon 1 % engvegetasjon (inkludert kantvegetasjon)	
Verdi (A, B, C): A	Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.): Bilder finnes hos NTNU Vitenskapsmuseet. Se Nilsen & Moen (2003, 2009b) for artslistene.

Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11): -

Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper:	
< 20 m	x	God		Slått			Fuktig lynghei (H3) 41 % Ombrotrof/fattig tuemyr (J) 20 % Rik lynghei (H2) 12 % Rikmyr (M) 8 % Tørr lynghei (H1) 6 %
20-50 m		Svak	x	Beite	x		
50-101		Ingen		Pløying			
>100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
				Torvtekt			
				Brenning			
				Park/hagestell			

OMRÅDEBESKRIVELSE (For naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)

Innledning:

Kalvøya i Vikna er undersøkt og beskrevet av Nilsen & Moen (2003, 2009b), inkludert en skjøtselsplan for kystlyngheiene. Informasjon om lokaliteten er i stor grad hentet fra disse to rapportene.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Kalvøya (ca. 7 km²) ligger helt vest i Vikna kommune, og er en del av Borgan og Frelsøy naturreservat og dyrelivsfredningsområde. Berggrunnen er rik, med blant annet kalksilikatskifer og glimmerskifer, og øya ligger i sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon og sørboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Det er utarbeidet vegetasjonskart for deler av Kalvøya (1,5 km², gjengitt i Nilsen & Moen (2003)), og dette er utvidet med ca. 0,9 km² senere. Vegetasjonstypene i kartet følger Fremstad (1997). I området det utvidete kartet dekker er det ca. 59 % heivegetasjon, ca. 31 % myrvegetasjon, ca. 6 % skogvegetasjon, ca. 3 % vannkant- samt havstrandvegetasjon, og ca. 1 % engvegetasjon (inkludert kantvegetasjon). Fuktig lynghei (H3) er vanligst (41 %), fulgt av ombrotrof/fattig tuemyr (J, 20 %), rik lynghei (H2, 12 %), rikmyr (M, 8 %) og tørr lynghei (H1, 6 %).

Artsmangfold:

Det er registrert 289 karplantearter på Kalvøya, og mange rødlistearter inngår. Oversikt over plantelivet med floralister er gitt i Nilsen & Moen (2003).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Kalvøya var seterøya for gardene på Borgan, og etter opphør av seterdrift (slutten av 1800-tallet) ble øya brukt til husdyrbeite. I 2016 beita utgangersau på øya.

Fremmede arter:
Kulturminner:
<p>Skjøtsel og hensyn:</p> <p>Kalvøya er ett av 23 foreslåtte referanseområder for kystlynghei i Norge, og ett av fire referanseområder i Trøndelag (Kaland & Kvamme 2013). Lokaliteten beites av utegangersau, og deler av lyngheiene har blitt brent i senere år. Brenning og beite bør fortsette.</p> <p>Kalvøya ligger i et område med flere verneområder, og der vern av fuglelivet er sentralt. Aktiviteter knytta til skjøtsel av lyngheiene (eks. sviing av lyng, oppsetting av gjerder) bør ikke gjøres i perioder som er viktige for fugl, særlig ikke i hekkeperioden. Noen av verneområdene har ferdselsforbud 1.4-31.7. Sjøl om dette ikke gjelder Kalvøya kan det være en retningslinje også for skjøtselsaktiviteter; dvs. å unngå aktivitet i det tidsrommet hvis det er mulig.</p>
<p>Del av helhetlig landskap:</p> <p>Kalvøya er en av flere øyer med kystlynghei i skjærgården vest i Vikna. Kalvøya regnes som den viktigste kystlyngheilokaliteten i området.</p>
<p>Verdibegrunnelse:</p> <p>Kalvøya har > 1000 daa fattig lynghei, over > 100 daa rik lynghei, og er delvis i bruk med sviing og beite.</p>
Merknad:

3.6 Kilder

- Fremstad, E., Aarrestad, P.A. & Skogen, A. 1991. Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare. – NINA Utredning 29: 1-172.
- Johansen, L., Lyngstad, A., Thorvaldsen, P., Velle, L.G., Vesterbukt, P. & Moen, A. 2013. Verdifull kystlynghei i Nord-Trøndelag. Sammenstilling av eksisterende kunnskap og supplerende kartlegging. – Bioforsk Rapport 180: 1-105.
- Kaland, P.E. & Kvamme, M. 2013. Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. – Miljødirektoratet rapport M23-2013: 1-104.
- Moen, A., Nilsen, L.S., Aasmundsen, A. & Oterholm, A.I. 2006. Woodland regeneration in a coastal heathland area in central Norway. – Norsk geografisk tidsskrift 60: 277-294.
- Nilsen, L.S. 1996. Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag. – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvern avdelingen Rapport 1996-3: 1-133.
- Nilsen, L.S. 2004. Coastal heath vegetation in central Norway; recent past, present state and future possibilities. – Dr. scient.-avhandling NTNU. 29 s. + 4 artikler.
- Nilsen, L.S. & Moen, A. 2003. Plantelivet på Kalvøya ved Borgan, Vikna, og forslag til skjøtsel av kystlyngheilandskapet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2003-3: 1-51.
- Nilsen L.S. & Moen, A. 2009a. Coastal heath vegetation in central Norway. – Nordic J Bot 27: 523-538.
- Nilsen L.S. & Moen, A. 2009b. Langtidsstudier, overvåking og skjøtsel på Kalvøya ved Borgan, Vikna. – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2009-6: 1-13.
- Aasmundsen, A. 2003. Skogkolonisering i kystlynghei på Namdalskysten. – Hovedfagsoppgave, NTNU Institutt for biologi. 69 s. (upubl.).

3.7 Bilder

Figur 14. Befaring på vestsida av Kalvøya, i nærheten av Hattholmen. UTM 32V 7206N,585Ø. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

Figur 15. Befaring på vestsida av Kalvøya, i nærheten av Hattholmen. UTM 32V 7206N,585Ø. Foto: A. Lyngstad 11.10. 2016.

Artsliste

Jeg viser til Nilsen & Moen (2003, 2009b) for oversikt over arter.

4 Referanser

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12: 1-279.

Kaland, P.E. & Kvamme, M. 2013. Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. – Miljødirektoratet rapport M23-2013: 1-104.

Nilsen, L.S. & Moen, A. 2003. Plantelivet på Kalvøya ved Borgan, Vikna, og forslag til skjøtsel av kystlyngheilandskapet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2003-3: 1-51.

Nilsen L.S. & Moen, A. 2009. Langtidsstudier, overvåking og skjøtsel på Kalvøya ved Borgan, Vikna. – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2009-6: 1-13.

Vedlegg 1. Retningslinjer for lyngsviing utarbeidet av SNO

SNO-retningslinjer for lyngbrenning

STATENS
NATUR
OPPSYN

Til: Ansatte i SNO og tjenesteytere

Fra: SNO-sentralt

Dato: Gjeldende fra 2011

Mange verneområder langs kysten innehar store areal med kystlynghei. Dette er en menneskeskapt naturtype som er avhengig av bruk for å bestå. Hvis bruken opphører, vil områdene gro til med busker og trær. Fremmede arter som bergfuru og/eller sitkagran har også blitt plantet mange steder, og er i dag i full spredning. Lyngbrenning er en rask og kostnadseffektiv måte å skjøtte kystlyngheia på. Målet er å få fram en mosaikk av vegetasjonsflater med røsslynghei i ulike alder. Da vil heia få størst variasjon og vil også få best forverdi. Lyngbrenning i kombinasjon med beiting er den beste måten å skjøtte lynghei på. Hvis det i lyngheia er stort oppslag av busker og trær bør dette ryddes før man brenner. Men man kan med fordel la noe stå igjen da treklynger kan brukes som skjul for dyra og beite. Antall år mellom lyngbrenninger kan variere (fra åtte år til over 20 år). Sjekk røsslyngtilstanden; gammel og grov lyng bør brennes, men vær klar over at regenereringa etter brann kan ta noen år og det er viktig å følge med på dette slik at ikke all røsslyng brennes før ny kommer tilbake. Det beste er å brenne FØR mosemattene får mulighet til å bli heldekkende. Husk fotodokumentasjon før, under og etter arbeidet.

Før brenning

- Skjøtselshjemmel gjennom verneforskrift eller NML § 47, og bestilling fra forvaltningsmyndigheten skal foreligge
- Det er kommunen som er myndighet vedrørende åpen brenning. Åpen brenning er bare tillatt dersom kommunen har åpnet opp for dette gjennom "Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner". Sjekk om kommunen har åpnet opp for dette. I motsatt fall må det søkes dispensasjon fra forbudet
- Stedlig politi skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Brannvesenet skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Naboer og grunneier skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Ha en plan for hvordan brannen kan slukkes
- Planlegg godt hvor det skal brennes – en mosaikkstruktur mellom brente og ubrente flater er å foretrekke. Finnes det naturlige avslutningslinjer (som stier, myrkanter eller tjern) eller må det brennes branngater? Ei branngate bør ha en bredde på 5-6 m
- Brenn alltid mens jorda er fuktig eller det er tele i jorda (sein høst til tidlig vår fram til seinest 15. april)
- Ta hensyn til fugl. Brenningen bør skje før hekketiden. I de sørligste delene av kysten er ærfugl og grågås vanligvis i gang med hekking i mars måned, og brenning i slike områder bør derfor være avsluttet innen 15. mars
- Ta hensyn til fornminner og kulturminner

Under brenning

- Brenn bare under gunstige værforhold; laber bris er passe vindstyrke

- Vanligvis brenner man med vinden
- Ha godt med mannskap og slukkeutstyr (brannvifter, spader med lange skaft, snøskuffer etc.)
- Brannen kan startes med en propanblåselampe. Det er en fordel å tenne på flere steder slik at det danner seg en brannfront
- Ved slukking; vær bak flammene og slukk brannen fra kilden. Slukk brannen på bakketoppen. Da mister flammene noe av kraften og er lettere å slukke
- Bruk arbeidsklær av bomull eller ull, kraftige støvler, lue og arbeidshansker

Etter brenning

- Gå aldri fra et område hvor det fortsatt kommer røyk. Forsikre deg om at brannen er godt slukket
- Ha beredskap ved behov for etterslukking
- Få inn på kart hvilke områder som er brent og når de er brent
- Stedlig politi skal alltid varsles etter at brenningen er avsluttet
- Brannvesenet skal alltid varsles etter at brenningen er avsluttet
- Naboer og grunneier skal alltid varsles og etter at brenningen er avsluttet

Vedlegg 2. Dispensasjon fra forskrift om oppholdsrom, Kalvøya øst

TROLLHAUGEN GÅRD Hilde Johansen
Borgan
7900 RØRVIK

Deres ref:
Vår ref: 2012/210485
Dato: 12.11.2012
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

RAPPORT MED VEDTAK OM DISPENSASJON FRA FORSKRIFT

Mattilsynet har i henhold til matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30 / dyrehelsepersonelloven hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i medhold av loven.

Saken gjelder

- Sauehold, Produsentnummer 1750437723

Aktuelt regelverk

- FOR 1976-11-20 nr 02: Forskrifter 20. nov. 1976 nr. 2 om unntak fra plikten til å sørge for oppholdsrom for dyr (forskrift om oppholdsrom for dyr - unntak)
- FOR 2005-02-18 nr 160: Forskrift 18. feb. 2005 nr. 160 om velferd for småfe (forskrift om velferd for småfe)

Vedtak om dispensasjon fra forskrift

Trollhaugen Gård v/ Hilde Johansen, Borgan, 7900 Rørvik gis tillatelse til å holde 30 sau av utgangserasen samt 3 værer på lokaliteten Kalvøya.

Dispensasjon gis på følgende vilkår

1. Dyra må ha regelmessig tilsyn og stell i samsvar med Dyrevelferdslovens § 24 og Velferd for småfe §19:

§ 24. Tilsyn og stell

Dyreholder skal sikre at dyr får godt tilsyn og stell, herunder sikre at:

- a) fôr, beite og vann er av god kvalitet, dekker dyrets behov for næring og væske og fremmer god helse og velferd. Dyr skal ikke tvangsføres eller tvangsvannes, med mindre det skjer av dyrehelsemessig grunn,
- b) dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter og andre farer. Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig,
- c) spredning av smitte begrenses, og
- d) dyr, der det er relevant, blir tilstrekkelig tamme til å kunne håndteres og stelles på dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.

Mattilsynet
Distriktskontoret Namdal

Saksbehandler: Per Stori
Tlf: 22 40 00 00 / 74226821
Besøksadresse: Verftsgata 48, Namsos
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

www.mattilsynet.no

§ 19. Tilsyn og stell

Eier eller annen med ansvar for dyrene skal sikre at samtlige dyr får tilsyn etter behov.

Dyr som holdes innendørs, skal normalt sees etter minst to ganger pr. døgn.

Dyr som holdes på utmarksbeite, skal sees etter minst en gang pr. uke i områder uten særskilt risiko.

Ved mistanke om økt fare må tilsynet intensiveres slik at forhold som kan medføre dårlig velferd, syke, skadde og avmagrede dyr, oppdages så tidlig som råd er.

Småfe skal ha godt og regelmessig stell, og klippes etter behov og minst årlig. Dyrenes klauver skal undersøkes regelmessig og beskjæres ved behov. Småfe skal ved behov gis

fødselshjelp av kompetent person, om nødvendig av veterinær

2. Det skal etableres et samlegjerde som skal utformes slik at dyra enkelt kan drives inn
Dyra skal samles minst to ganger i året for kontroll, sortering, merking, parasittbehandling, napping/ ruing/ klipping, prøvetaking og lignende aktiviteter.
3. Mattilsynet, Distriktskontoret for Namdal skal varsles i god tid om samlingstidspunktet.
4. Dyra skal ha adgang til samlingsplass / foringsplass / liggeplass som må anlegges på drenerende grunn og utformes slik at det under spesielle forhold kan fores under tak samt etableres et ev. leskur for dyra.
5. Dyreeier må ha tilgang til temperert rom der syke dyr kan tas inn/stelles/ behandles.
6. Dyretallet det gis tillatelse til er et øvre tall, dyretallet må tilpasses fôrgrunnet.
7. Om nødvendig skal det vinters tid gis tilstrekkelig med tilleggsfôr.
8. Dyr som holdes ute hele året skal være i godt hold, i god kondisjon og ha helårsull, dvs. napping, klipping, ruing skal foregå en gang i løpet av sommeren.
9. Rapport om dyretall, lammetall, slaktevekter og dødelighet skal sendes Mattilsynet, Distriktskontoret for Namdal årlig innen 31. desember. Mattilsynet, Distriktskontoret for Namdal informerer dyrevernemnda.
10. Ved opphør av dyreholdet skal dette meldes Mattilsynet, Distriktskontoret for Namdal.
11. Dyra skal være merket iht. forskrift om merking, registrering og rapportering av dyr og det skal føres dyreholdsjournal i samsvar med denne forskriften.
12. Tillatelsen gis for 5 år dvs. til 01.12.2017.
Ved ønske om forlenget drift må det i god tid før 01.12. 2017 framlegges ny skriftlig søknad. Gode rapporteringsrutiner vil bli vektlagt ved en eventuelt forlenget dispensasjon. Likeledes vil innkomne rapporter danne grunnlag for vurderingen av anta

Dispensasjonen gjelder fra **12.11.2012 til 01.12.2017**

Dispensasjon fra forskrift om oppholdsrom for dyr - unntak, forskrift om velferd for småfe § 18
Unntak fra kravet om tjenlig oppholdsrom - utedrift

Vi har observert:

- Det søkes om tillatelse til å holde 30 avlsdyr + 2-3 værer på Kalvøya nord- vest for Borgan i Vikna uten tilholdsrom. Besetningen er med i prosjekt for å bevare kystlyngheien. Det er utarbeidet et vegetasjonskart av NTNU over Kalvøya. Se Forskrift om velferd for småfe § 18.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Det søkes om å ha 33 dyr på Kalvøya uten tilholdsrom. Det er laget en grundig driftsplan der driften beskrives på en fylldig måte. Kalvøya er besiktiget av Dk Namdal v/ Per Storli og Arild Jøssund. Området er ca. 1200m². Det gir ca 36 m² pr dyr. Det drives skjøtsel av arealet ved brenning etter plan fra fylkesmannen. Dette vil på sikt bedre vinterbeitet da røslungen forynges.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om oppholdsrom for dyr - unntak § 1

Med hilsen

John B. Faich
distriktssjef

Per Storli
seniorrådgiver

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur og kultur, samt sikre, bevare og gjøre de vitenskapelige samlingene tilgjengelige for forskning, forvaltning og formidling.

Institutt for naturhistorie driver forskning innenfor biogeografi, biosystematikk og økologi med vekt på bevaringsbiologi. Instituttet påtar seg forsknings- og utredningsoppgaver innen miljøproblematikk for ulike offentlige myndigheter innen stat, fylker, fylkeskommuner, kommuner og fra private bedrifter. Dette kan være forskningsoppgaver innen våre fagfelt, konsekvensutredninger ved planlagte naturinngrep, for- og etterundersøkelser ved naturinngrep, fauna- og florakartlegging, biologisk overvåking og oppgaver innen biologisk mangfold.

ISBN 978-82-8322-190-9
ISSN 1894-0064

© NTNU Vitenskapsmuseet
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/museum